

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-05-08

Diarienummer N165-0312/25

Handläggare

Emili Börjesson, Petra Dahl

Telefon: 031-366 56 92

E-post: emili.borjesson@socialsydvast.goteborg.se,

petra.dahl@socialsydvast.goteborg.se

Yttrande över Göteborgs stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck 2025-2027

Förslag till beslut

1. Socialnämnden Sydväst tillstyrker förslaget på Göteborgs stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck 2025-2027.
2. Socialnämnden Sydväst förklarar paragrafen omedelbar justerad.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2024-04-25 att ge socialnämnd Centrum i uppdrag att ta fram en ny plan mot hedersrelaterat våld och förtryck, och beslutade om ett tilläggsuppdrag 2024-10-10. Socialförvaltningen Centrum har nu tagit fram ett förslag till ny plan som skickas på remiss till berörda nämnder, stadens samverkansråd och ungdomsfullmäktige.

Stadens nuvarande plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck har utvärderats av stadsledningskontoret och stadsrevisionen gjorde år 2023 en granskning av några nämnders arbete med frågan. Dessa rapporter har utgjort underlag till förslaget till ny plan. Socialförvaltningen Centrum har även haft dialoger med övriga socialförvaltningar, utbildningsförvaltningar, förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning, och stadsledningskontoret.

Förslaget till ny plan har, enligt uppdrag, synkroniserats med planen för arbete mot våld i nära relation. De båda planerna delar tidsperiod, målsättning och delmålsområden. Det möjliggör för förvaltningarna att koppla samman arbetet med de båda planerna och skapa synergier. Förslaget till ny plan har även utformats med hänsyn till utvecklingen av stadens styrmiljö. Förvaltningen bedömer att de utgångspunkter som kommunfullmäktige uttryckte att den nya planen skulle utgå från, finns omhändertagna i förslaget till ny plan eller i annat pågående arbete i staden.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Socialförvaltningen Sydväst bedömning är att de aktiviteter som föreslås i den nya planen bör rymmas inom förvaltningens budgetram. Förvaltningen vill uppmärksamma att ju mer hedersrelaterat våld synliggörs desto fler individer kan komma att söka förvaltningens hjälp och stöd. Det kan i sin tur komma att öka förvaltningens kostnad av skydd på lång och kort sikt.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Frihet från hedersrelaterat våld och förtryck är en mänsklig rättighet. Socialförvaltningen Sydväst bedömer att förslaget till ny plan utgör en viktig del av stadens arbete mot våld och för mänskliga rättigheter. Den kompletterar *Göteborgs Stads plan för arbete mot våld i nära relationer 2024–2027* och annan planerande styrning inom området mänskliga rättigheter och brottsförebyggande arbete med aktiviteter som främjar målgruppens rätt till stöd och hjälp. Förslaget till ny plan innehåller även aktiviteter som kan förbättra hbtqi-personers och personer med funktionsnedsättnings möjligheter att få adekvat och likvärdigt stöd. En ambition med förslaget till ny plan är att den ska främja utvecklingen av gemensamma arbetssätt i socialförvaltningarna, vilket förvaltningen bedömer kan få positiva effekter för tilliten till staden i allmänhet och socialtjänsten i synnerhet, då förutsägbarheten och likvärdigheten i handläggningen av hedersrelaterade ärenden kan förväntas öka.

Bedömning utifrån barnrättsperspektivet

Utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck påverkar barns liv och hälsa negativt, både fysiskt och psykiskt. Socialförvaltning Sydväst bedömer att planen tydliggör att arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck inkluderar barn och unga och att aktiviteterna i planen bidrar till att stärka barns rättigheter. Kopplingar kan göras till flera artiklar i barnkonventionen:

Alla barn är lika mycket värda oavsett vad barnet har för kön, var barnet kommer ifrån eller vad barnet tror på. Inget barn får diskrimineras (artikel 2), Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6), Barn ska skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp (artikel 19), Barn har rätt till hälsa (artikel 24).

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 18 juni 2025.

Bilagor

1. Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck 2025–2027

Ärendet

Socialnämnd Sydväst ska ta ställning till förslag till Göteborgs Stads nya plan för arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck 2025-2027. Socialnämnd Centrum önskar svar senast den 1 juli 2025. Remissvaret ska särskilt beakta följande frågor:

- Bedömer ni att aktiviteterna som föreslås i planen är möjliga att genomföra inom förvaltningens budgetram? Ange grunderna för er bedömning.
- Bedömer ni att aktiviteterna som föreslås i planen kompletterar aktiviteterna i planen för arbetet mot våld i nära relationer och andra planer och program inom relaterade områden?
- Bedömer ni att aktiviteterna som föreslås i planen ökar likvärdigheten i stadens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck?

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2024-04-25 att ge socialnämnden Centrum i uppdrag att i dialog med övriga socialnämnder, utbildningsnämnder och stadsledningskontoret ta fram en ny plan för Göteborgs Stads arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Enligt beslutet ska den reviderade planen, där det är möjligt, synkroniseras med mål och aktiviteter i *Göteborgs Stads plan för arbete mot våld i nära relationer 2024–2027*. Kommunfullmäktige beslutade även att den nya planen ska:

- a. omhänderta och bygga på resultaten i utvärderingen av nuvarande plan och skapa en likvärdig struktur för arbetet mot hedersrelaterat våld i hela staden,
- b. inkludera åtgärder som möter Stadsrevisionens rekommendationer i granskning av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck (2023-09-19) samt berörda nämnders kommande svar på Stadsrevisionens rekommendationer inklusive översyn av vilka rutiner inom socialnämnder och utbildningsnämnder som behöver uppdateras för att arbeta likvärdigt i staden med god samverkan,
- c. ha ett särskilt fokus på utbildnings- och informationsinsatser för barn och unga respektive medarbetare och chefer inom socialnämnder och utbildningsnämnder,
- d. inkludera aktiviteter för stärkt samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst och polis särskilt vid misstanke om eller konstaterade bortföranden av barn, samt aktiviteter för hur både kommunala skolor och friskolor kan delta aktivt i arbetet mot hedersrelaterat våld.

Kommunfullmäktige beslutade även om ett tilläggsuppdrag till socialförvaltningen Centrum 2024-10-10. Socialnämnden Centrum ska enligt beslutet inom ramen för framtagandet av ny plan för Göteborgs Stads arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck, utveckla och fortsatt hantera sammanställningar av statistik över barn och unga som förs ut ur landet på grund av hedersrelaterade anledningar.

I väntan på en ny plan förlängdes den utgående planens giltighetstid till och med år 2025.

Socialförvaltning Sydväst har med olika representanter deltagit i den workshopserie som genomförts i samband med framtagandet av förslag till ny plan.

Förvaltningens bedömning

Övergripande synpunkter

Planen är kort och tydlig vilket förvaltningen bedömer som positivt. Den innehåller ett antal konkreta aktiviteter som går att påbörja och i vissa fall genomföra under planens giltighetstid. Just den korta giltighetstiden gör att förvaltningen bedömer utformningen av aktiviteterna som rimliga. En del aktiviteter kommer troligtvis behöva fortsätta efter planens giltighetstid. Det är positivt att planen lyfter fram vissa särskilt sårbara grupper i en hederskontext, vilket möjliggör ett mer riktat och behovsanpassat arbete. Det finns samtidigt flera olika grupper som behöver fokus och det är viktigt att detta ses i ett långsiktigt perspektiv.

Förvaltningen efterfrågar en tydligare samordning av arbetet med planen och stadens arbete med hedersrelaterat våld och förtryck, motsvarande hur planen för arbetet mot våld i nära relationer och arbetet utifrån den samordnas genom Kompetenscentrum våld i nära relation. Då planerna ska komplettera varandra är det viktigt att bägge samordnas. Hedersrelaterat våld och förtryck behöver på flera sätt särskiljas från våld i nära relationer och för att vidmakthålla denna kompetens behöver ansvaret för att samlat driva arbetet framåt säkras. Detta är viktigt att beakta i relation till den avveckling av det lokala resursteam heder som gjorts och den kvarvarande lokala resurs heder som nu finns.

Förvaltningen vill betona vikten av det förebyggande arbetet, där gruppen föräldrar har en central roll. Genom samtal med föräldrar om normer och värderingar kan det på lång sikt skapas tillit och förtroende men också kunskap om när rättigheter kränks och hur det kan motverkas. Resurs heder har i sitt uppdrag att arbeta förebyggande och främjande, vilket också går i linje med den nya socialtjänstlagen.

Bedömning utifrån de frågor som särskilt ska beaktas

Bedömning av om aktiviteterna som föreslås i planen är möjliga att genomföra inom förvaltningens budgetram?

Förvaltningen bedömer att aktiviteterna är möjliga att genomföra inom budgetram. Det är viktigt att arbetet med kompetenshöjning och framtagande av ny rutin samordnas, för att effektivare använda stadens resurser och uppnå likvärdighet. Då resursteam heder inte finns kvar lokalt och förvaltningen istället har en resurs heder krävs att andra funktioner stöttar upp i till exempel utbildningssammanhang lokalt. För socialförvaltning Sydväst har avvecklingen av resursteam heder inneburit en halvering av antal tjänster med särskilt fokus på hedersrelaterat våld och förtryck. Utbildningar genomförs i regel av flera personer då det både är krävande samt sårbart att vara ensam. Innan avvecklingen gjordes detta av resursteam heder men kommer således nu kräva en annan typ av samverkan.

Aktivitet 2.2. handlar om standardiserade bedömningsmetoder för risk- och skyddsbedömning. Utbildning i bedömningsmetoder är ofta kostsam och det är mycket viktigt att Regionalt stödcentrum heder fortsätter utbilda i Patriark. Socialförvaltning Sydväst hade genom Resursteam heder två egna utbildare i Patriark, vilka tillsammans kunde vidareutbilda internt och löpande stötta socialsekreterare i arbetet med risk- och skyddsbedömningar. Egna internutbildare är ofta ett effektivt sätt att arbeta på och förvaltningen behöver nu säkra sätt för att underhålla kompetensen och ser att det krävs

samordning över staden. Socialstyrelsen utbildar i det nya bedömningsstödet Heva för utredningar av barn i en hederskontext men har ännu inte utbildningar för att bli utbildare.

Aktivitet 3.2 handlar om att utveckla kartläggningen av barn som förs ur landet av hedersrelaterade anledningar. Det är positivt att Socialnämnd Centrum har uttalat ansvar för aktiviteten. Lokalt ser förvaltningen att manuella arbetssätt för att systematiskt granska ärenden kan ta tid i anspråk men att det är viktigt att kartläggningen blir mer användbar. Redan idag handlar det mycket om hur orsakskoderna används i Treserva och därför tillfrågas enhetschefer och förste socialsekreterare som en extrakontroll, vilket i sig redan innebär ett visst manuellt arbete. Ett nationellt uppföljningsverktyg för bortförda barn ska tas fram och utvecklingen av kartläggningen lokalt kan behöva göras i relation till den.

Bedömning av om aktiviteterna som föreslås i planen kompletterar aktiviteterna i planen för arbetet mot våld i nära relationer och andra planer och program inom relaterade områden?

Förvaltningen bedömer att planen för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck kompletterar planen för arbetet mot våld i nära relationer. När planerna löper ut 2027 är det viktigt att fortsatt beakta att hedersrelaterat våld och förtryck på flera sätt särskiljer sig från våld i nära relationer och därför behöver särskilt fokus och kompetens.

Bedömning av om aktiviteterna som föreslås i planen ökar likvärdigheten i stadens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck?

Förvaltningen bedömer att det är positivt att staden uttalar vilka särskilt utsatta grupper som prioriteras under planperioden. Detta ger förutsättningar för likvärdighet i arbetet. Detsamma gäller aktiviteten som syftar till att ta fram en gemensam rutin. Aktivitet 2.1, 2.2 och 3.2 bedöms också ha goda förutsättningar att öka likvärdigheten. Hur mycket likvärdigheten ökar är dock beroende av samordning i frågan, till exempel vad gäller vilka som ska ta del av utbildningsinsatser kring hbtqi-personers och personer med funktionsnedsättnings särskilda utsatthet i hederskontext.

Det är också viktigt att aktiviteterna har förutsättningar att bli långsiktigt hållbara. Aktivitet 2.1 handlar om att ställa frågor för att upptäcka hedersrelaterat våld och förtryck. Denna aktivitet är viktig att genomföra i relation till de frågor som redan ska ställas för att upptäcka våld i nära relation (FREDA) och att arbete med frågor om våld görs synkat, för att underlätta för verksamheter, framförallt inom Barn och unga och Vuxen och försörjningsstöd, att implementera detta.

Beslutet ska skickas till:

Socialnämnd Centrum

Lotta Wikström

Avdelningschef

Annika Ljungh

Förvaltningsdirektör